

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 15. januar 2019

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Komisija za nadzor javnih financ

dr. Anže Logar, predsednik

ZAHTEVA ZA SKLIC NUJNE SEJE KOMISIJE ZA NADZOR JAVNIH FINANC

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke zahteva, da se na podlagi drugega odstavka 48. člena, v povezavi z 32. členom Poslovnika DZ, skliče nujna seja Komisije za nadzor javnih financ z obravnavo naslednje točke:

»Vzroki za ukinitvev raziskovalnega programa »Nujna stanja v interni medicini« s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost«.

I. Obrazložitev:

Kardiolog in specialist interne medicine v ljubljanskem kliničnem centru prof. dr. Marko Noč, dr. med., dobitnik Zoisove nagrade za vrhunske dosežke v intenzivni interni medicini in predstojnik oddelka za intenzivno medicino ljubljanskega UKC, je po 14 letih ostal brez javnega denarja za svoj raziskovalni program. Javna agencija za raziskovalno dejavnost (v nadaljevanju: ARRS) je v postopku evalvacije s strani dveh tujih recenzentov, ki sta njegov program ocenila pol točke pod oceno, zavrnila podaljšanje raziskovalnega programa. Šolski minister dr. Jernej Pikalo je sledil mnenju znanstvenega sveta in decembra 2018 s sklepom potrdil ukinitvev programa. V odločbi so zapisali, da raziskovalni program, ki ga dr. Noč vodi že vrsto let, ne dosega znanstvene odličnosti raziskovalcev (od petih je namreč dobil le tri točke) in relevantnosti dosežkov, ki je potrebna, da bi programu podaljšali financiranje za nadaljnjih pet let (od petih je dobil le dve točki). Je pa ta ocena v nasprotju z oceno ARRS v zvezi s tem zavrnjenim programom, v kateri piše, da je program v letu 2017 ocenjen s pozitivno oceno, program pa opravičuje tudi vložena sredstva. Sicer je bilo od 70 –ih programov odobrenih 69.

Znanstvenoraziskovalni svet za medicinske vede, ki odloča o tem, komu bo šel državni denar za raziskovalno dejavnost, sicer sestavlja enajst članov.

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije je javna agencija in je posredni uporabnik proračuna Republike Slovenije v skladu s predpisi s področja javnih financ in javnih agencij. Njena naloga je med drugim tudi skrb za izvedbo programa

mladih raziskovalcev in drugih programov ter projektov, ki jih agencija izvaja v skladu z Nacionalnim raziskovalnim in razvojnim programom in letno politiko ministrstva, pristojnega za znanost. Na mestu je vprašanje, kako bo ukinitvev raziskovalnega programa dr. Noča vplivala na mlade raziskovalce, ki so sodelovali z dr. Nočem pri programu, ki je do 2018, po mnenju ARRSa, "opravičeval vložena sredstva", danes pa jih, prav tako po mnenju ARRSa, očitno ne več. Kakšna spodbuda je ukinitvev programa za mlade raziskovalce?

Da je program »Nujna stanja v interni kardiologiji«i zavržen, je vodstvo UKC Ljubljana verjetno vedelo že oktobra lani. Takrat je namreč ARRS poslal pismo UKC Ljubljana, v katerem je institucijo pozval, naj sredstva v višini približno 107 tisoč evrov prerazporedi med druge programe, ki so bili uspešni na razpisu. Med omenjenimi programi ni bilo raziskovalnega programa pod vodstvom dr. Noča. Generalni direktor UKC Ljubljana Aleš Šabeder se takrat ni vprašal, zakaj so Nočev program ukiniteli, ampak je sredstva zgolj prerazporedil med druge programe. Med drugim je npr. sredstva prejel tudi raziskovalni program, ki na razpis sploh ni bil prijavljen, a je UKC Ljubljana po prerazporeditvi sredstev temu programu odobril deset tisoč evrov javnih sredstev.

Iz UKC Ljubljana so ob tem sporočili: »Če ARRS ne bi poslali predloga prerazporeditve sredstev v roku, bi sredstva v višini 107 tisoč evrov izgubili in tako oškodovali UKC Ljubljana. Odločbo o zavrnitvi programa, ki ga je prijavila programska skupina pod vodstvom profesorja Marka Noča, smo prejeli dva meseca pozneje, in sicer 11. decembra 2018.«.

Kako je lahko prejemnik Zoisove nagrade, najvišjega državnega priznanja za vrhunske dosežke v znanosti, po 14-ih letih nenehnega raziskovalnega dela, ki so na področju srčne kirurgije, UKC ohranjali v samem svetovnem vrhu, ostal brez javnih sredstev? Kako sta lahko vrsta odmevnih raziskav in uvajanje novih intenzivnih terapevtskih pristopov dobra za postavljanje mednarodnih in svetovnih smernic, za nadaljevanje raziskav pa v slovenskem merilu ne dosežata kriterijev?

Skladno z normativno podlago in pravilniki posamezniki, ki so pristojni za predlaganje ocenjevalcev projektov, prispelih na razpis, hkrati kandidirajo za javni denar in ga na koncu tudi dobijo. Gre za potencialni konflikt interesov.

Na ministrstvu so v svojem odzivu zapisali, da so elementi presojanja pri podeljevanju Zoisovih nagrad in instrumentov financiranja prek agencije za raziskovalno dejavnost različni. Pri Zoisovih nagradah člani odbora za podelitev nagrad, sestavljenega iz domačih uglednih strokovnjakov, presojujejo dosežke posameznika v preteklosti, njegov doprinos k znanosti ali družbi. Ocenjevalni postopki agencije, ki so izvedeni s strani mednarodnih strokovnjakov, pa ocenjujejo predloge, v katerih so predstavljene načrtovane znanstvene aktivnosti. Prav lahko se zgodi, da je programski predlog kljub temu, da je njegov vodja v drugačnem kontekstu ocenjen kot odličen, v konkretnem primeru ocenjen slabo. Ministrstvo je še zapisalo, da minister, pristojen za znanost, v skladu z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti izda odločbo o podelitvi koncesije na podlagi predloga podelitve koncesije, ki ga pripravi znanstveni svet agencije. Nikakršnih zapletov ni bilo in nobenega razloga ni, da bi minister odstopil, so še zapisali na ministrstvu.

Na javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS so svojo odločitev komentirali z zapisom, da so pri svojem delu povsem neodvisni od kakršnihkoli notranjepolitičnih okoliščin, da so avtonomni in neodvisni. Dodali so še, da so Nočev program presojali zunanji strokovnjaki, ki pa jih izbirajo člani ARRS oziroma člani znanstvenega sveta vede.

Kardiolog si je sicer izgubljena sredstva poskušal priboriti na sodišču, a ga je ustavilo vodstvo UKC Ljubljana. Prav tako pa Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti med drugim določa, da prijavitelj dopolnitve prijave, ki niso bile formalno popolne, poda šele v osmih delovnih dneh od konca odpiranja prijav. Med samim postopkom pa dopolnitve prijav niso možne.

Pravilnik še določa, da mora prijavitelj v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži samo zaradi kršitve postopka izbora ali očitne napake. Pritožba zoper odločitev upravnega odbora ni mogoča, mogoč je upravni spor.

Ob tem je treba opozoriti, da zaradi te splošnosti in vsebinske praznosti odločb o neizboru, lahko prihaja do kršitve ustavne pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki določa, da je vsakemu zagotovljena pravica do pritožbe ali drugega učinkovitega pravnega sredstva.

Dodatno pravico do pritožbe krni dejstvo, da vodje projektov nimajo pravice vložiti pritožbe, ampak jo lahko vlagajo zgolj institucije, v okviru katerih vodje projektov opravljajo svoje raziskovalno delo. V konkretnem primeru pa, kot vidimo, vodstva institucij delujejo v nasprotju z interesi in željami raziskovalcev. Naj ob tem poudarimo, da je v primeru razpisov ERC (European Research Council) za financiranje raziskovalne dejavnosti pravica do pritožbe priznana tudi vodjem projektov. Ministrstvo, pristojno za razvoj, bi moralo od ARRS zahtevati prilagoditev pravilnikov v smeri, ki raziskovalcem dajejo več, ne pa manj pristojnosti, kot je to v navadi pri evropskih raziskovalnih projektih.

II. Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

1. Komisija za nadzor javnih financ od vodstva UKC Ljubljana pričakuje vsebinsko pisno obrazložitev, zakaj ni podprla nadaljnjih raziskav pod vodstvom priznanega kardiologa dr. Noča in ni želela sprožiti upravnega spora za zagotovitev ustreznih sredstev. O tem naj v roku 15 dni pisno obvesti Komisijo.

2. Komisija za nadzor javnih financ naproša vodstvo UKC, da v roku 15 dni pisno obvesti Komisijo, na kakšen način in v kolikšni višini bo zagotovila sredstva za nadaljevanje raziskav dr. Noča, ki so po mnenju ARRS "upravičila vložena sredstva" in jim je ARRS v zadnjem razpisu odrekla financiranje.

3. Komisija za nadzor javnih financ predlaga Komisiji za preprečevanje korupcije, da naj se na podlagi v javnosti izpostavljene odtegnitve sredstev za raziskovalno dejavnost v primeru Zoisovega nagrajenca dr. Noča, opravi poglobljen postopkovni in vsebinski pregled transparentnosti in smotrnosti podeljevanja javnega denarja ter se opredeli do morebitnih sumov konfliktov interesov, ki lahko nastanejo v postopku podeljevanja sredstev preko ARRS.

4. Komisija za nadzor javnih financ predlaga Računskemu sodišču, da bodisi razširi obstoječo 'Revizijo o učinkovitosti izbire raziskovalnih programov in projektov v obdobju od 1.1.2017 do 30.6.2018 s podaljšanjem obdobja revidiranja do 31. 12. 2018 s poudarkom na izpostavljenem primeru, bodisi izvede posebno revizijo na izpostavljeno tematiko z vidika smiselnosti, smotrnosti, transparentnosti in morebitnega konflikta interesov.

5. Komisija za nadzor javnih financ predlaga Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport ter ARRS, v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, da pripravijo spremembe Pravilnika o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti v točkah, ki so izpostavljene v tem gradivu za nujno sejo Komisije za nadzor javnih financ, ter o tem pisno obvestijo Komisijo.

III. Poslanska skupina SDS predlaga, da na sejo Komisije za nadzor javnih financ povabite:

- prof. dr. Marka Noča, dr. med;
- Aleša Šabederja, generalnega direktorja UKC Ljubljana;
- dr. Jerneja Pikala, ministra za izobraževanje, znanost in šport;
- prof. dr. Józsefa Györkösa, direktorja Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS.

Priloge:

- <https://www.rtv slo.si/znanost-in-tehnologija/po-zoisovi-nagradi-hladna-prha-in-ukinitev-raziskovalnega-programa>;
- <https://siol.net/novice/slovenija/argument-kako-je-priznani-kardiolog-ostal-brez-raziskovalnega-programa-foto-video-487525>;
- <https://siol.net/novice/slovenija/konflikt-interesov-drzavni-denar-clanom-sveta-za-medicinske-vede-noc-brez-programa-video-487616>;
- <https://www.arrs.gov.si/sl/zrcalo/2018/rtvslo-mmc-22122018.asp?ZaTisk=Da>;
- http://www.mizs.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/10610/.

Danijel Krivec,
vodja poslanske skupine SDS